

EESTI SAARTE KOGU

✉ TTÜ Kuressaare Kolledž, Rootsi 7, 93811 Kuressaare
☎ 453 9145

Eesti Saarte Kogu üldkogu Manija saarel 6. juulil 2007 võttis vastu pöördumise Eesti Valitsusele ja Riigikogule:

CC: Regionaalminister

Regionaalminister

Tervisekaitse inspeksioon

Põllumajandusminister

Kultuuriminister

Rahandusminister

1. **Eesti saarte Kogu tunnustab Regionaalministri seisukohta saarte regionaalse erisuse kohta**, mis ühtib ka Euroopa Liidu kehtiva Amsterdami lepingu artikkel 158. Erisustes peitub Eesti riigi tugevus ja kultuurilise iseolemise alus. Saarte igipõline looduslähedane elamise traditsioon ja ainulaadne kultuur on ohus ja vajab riigipoolset kiiret tuge.

2. Eesti väikesaartel on probleeme joogivee mikrobioloogiliste, keemiliste ja indikaatornäitajate nõuetele vastavusega. Kui suurematel saartel (Saaremaa ja Hiiumaa) on vee kvaliteet kontrolli all, siis näiteks Ruhnu veevärk nõetele ei vasta. Väiksematel saartel ühisveevärk tihti puudub sootuks. Individuaalkaevude analüüside eest peab maksma eraisik, mis väikesaarte elanikele on täiendavaks kuluks lisaks saarelisusega seotud suurematele elamiskuludele. Joogivee kvaliteedi tagamine on prioriteetseks eeltingimuseks elutingimustele püsiasustuse tagamiseks, turismi arendamisele ja läbi selle täiendavate töökohtade loomisele väikesaartel.

Saarte Kogu ettepanek Tervisekaitseinspeksiooni juhatajale: teostada püsiasustusega väikesaarte vee kvaliteedi kaardistamine.

Tulemused oleksid eeltöök siseriiklikule programmile, mille pilootprogrammina on käivitunud Võrumaa hajaasustuse veeprogramm Siseministeeriumi haldusalas. Toetudes Väikesaarte seadusele, on joogivee kättesaadavuse tagamine riigi/kohaliku omavalitsuse ülesanne, aga saared on EL joogivee projektist praegu välja jäänud..

3. Kalandus on Eesti saarte traditsioonilise elukultuuri säilimise ja majanduse edenemise ning töökohtade kujunemise tähtsaks osaks. Kalameeste (kutseliste kalurite) mureks on siiani väikeste kalasadamate nappus, raskused kala realiseerimisel, puuduvad tingimused kala jahutamiseks, esmakokkuostjate hinnadiktaat (ostu ja lõpptarbija müügihinna vahe nt räime puhul kuuekordne), praktiliselt puuduv väikekalatöötlemine (pere-ettevõtja jaoks ülemäära karmid hügieeninõuded), vähenenud kalatarbimine, kalapüügiõiguse ja –kvootide massiline kokkuost, ning hülged-kormoranid.

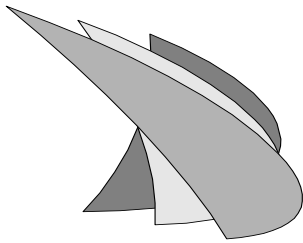
Põllumajandusministeeriumi kalandusosakonnal koostöös kaluritega tuleb määratleda, kes on kutseline kalur – kui suur protsent kaluri sissetulekust peaks tulema kalapüügist? Probleemiks on veel ühistegevus, paigast ära on ka proportsioon mõrra- ja traalipüügi vahel: esimene on tunduvalt keskkonnasõbralikum ja rannakultuurile omasem, samas on seaduste järgi suuremad õigused traalipüüdjal.

Reg nr: **80058628** Pank: **Eesti Ühispank a/a 10 022 055 141 005**

Esimees: **Reet Kokovkin** * Leigri v. 5, 92401 Kärkla, Eesti/Estonia * +372 46 31132, +372 51 78597
* e-post: reet@mv.hiiumaa.ee

Sekretär: **Kaia Eelma** * TTÜ Kuressaare Kolledž, * +372 453 9145
Rootsi 7, 93811 Kuressaare * e-post marinst@si.edu.ee

EESTI SAARTE KOGU

✉ TTÜ Kuressaare Kolledž, Rootsi 7, 93811 Kuressaare
☎ 453 9145

Kalanduspiirkondade sees tuleb toetuste jagamisel jälgida proportsiooni traali- ja rannapüügi vahel, samuti väikesaarte huvide kaitset projektipõhisel rahajagamisel (LEADER põhimõttel ülesehitatud gruppide sees). Projektide koostamisel saab sageli takistuseks kompetentsipuudus ning kehv infolevi – pea kõik taotlusvormid, tähtajad jms on internetis, kust tegija seda pidevalt jälgida ei jõua. Praegu käib kalapüügi reguleerimine ja kvootide jagamine poliitiliste otsustega, väiksemad püügipiirkonnad (nt soovivad Kihnu-Manija kalurid oma püügipiirkonda) aitab kaasa optimaalsete püügi mahtude kujunemisele iseregulatsiooni/kokkulepete teel. Sarnased on probleemid ka suursaartel.

Saarte Kogu pöördumine Põllumajandusministeeriumile: luua täiendavad erisused suur- ja väikesaarte kalandusele töökohtade säilitamiseks ja kultuuri taastamiseks. Eriti oluline on see kalapüügist sõltumatelt saartel Prangli, Piirissaar, Kihnu-Manija ja teistel väikesaartel.

4. 2003.a võeti vastu vaimse kultuuripärandi kaitse konventsioon. Sestpeale on Saaremaa ja Hiiumaa kultuuritöötajad kandnud mõtet, et sarnaselt teiste Eesti piirkondadega (nt Lõuna-Eesti) võiks kaardistatud ja toetatud saada ka saarte piirkonna vaimne kultuuripärand (saarlus). Ühise pusimise tulemusena on jõutud niikaugemale, et 2008.a peaks käivituma programm "Saarte pärimuslik kultuurikeskkond 2008-2010". Programmi eesmärgiks on kultuurilise ja keelelise keskkonna ning selle eripära säilitamine saartel, hääbumisel olevate traditsioonide taaselustamine.

Et saarte kultuurilise ja keelelise keskkonna näol ei ole tegemist mingi hüpoteetilise väljamõeldisega, tõendavad kasvõi juba 11 korda erinevatel saartel toimunud Eesti saarte folklooripäevad. Saarte käsitöö on omaette kultuurinähtus ning paljudele ka elatusallikas. Neile, kellele käsitöö on põhiline elatusallikas, võiks kehtida tulumaksusoodustus sarnaselt põllu-, metsa- ja kalameestega. Samuti ootaks riigipoolset toetust rahvakultuuri koolituskeskustele (nt Saaremaal tegutsenud keskus leidis toetamist hoopis Soome riigi poolt) ning konsulentidele. Viimased võiksid tegutseda kas ametikoolide või muuseumide juures.

Kultuuriministeerium, Riigikogu kultuurikomisjon, saarte toetusgrupp: Eesti Saarte Kogu toetab saarte kultuuriprogrammi, saarte kultuurikeskkond oma ühtsuses ja erisuses tuleb riigielarves toetada võrdselt teiste selgelt omapäraste regioonidega.

Reet Kokovkin
Eesti Saarte Kogu eestseisuse esimees

Reg nr: **80058628** Pank: **Eesti Ühispank a/a 10 022 055 141 005**

Esimees: **Reet Kokovkin** * Leigri v. 5, 92401 Kärkla, Eesti/Estonia * +372 46 31132, +372 51 78597
* e-post: reet@mv.hiiumaa.ee

Sekretär: **Kaia Eelma** * TTÜ Kuressaare Kolledž, * +372 453 9145
Rootsi 7, 93811 Kuressaare * e-post marinst@si.edu.ee